

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА
АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ ЗА 2019 ГОДИНА**

Скопје, 2020 година

СОДРЖИНА

1. ВОВЕД	3
2. ИНСТИТУЦИОНАЛНО УПРАВУВАЊЕ	4
2.1. РАБОТА НА СОВЕТОТ НА ЕКСПЕРТИ	4
2.2. МИСИЈА И ВИЗИЈА	4
2.3. ВРЕДНОСТИ	5
2.4. СТРАТЕГИЈА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ	5
2.5. ПЛАНИРАЊЕ НА РАБОТЕЊЕТО НА АСО	5
2.6. ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА	5
2.7. ОРГАНИЗАЦИЈА И ФИНАНСИРАЊЕ НА АСО.....	5
2.8. КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ	6
3. РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ВО ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД ПО ОБЛАСТИ	
3.1. РЕГУЛАТИВА И ЛИЦЕНЦИРАЊЕ.....	6
3.2. ДОНЕСЕНИ ПРАВИЛНИЦИ	6
3.3. ИЗДАДЕНИ ДОЗВОЛИ И СОГЛАСНОСТИ	7
3.4. ИЗДАДЕНИ ЛИЦЕНЦИ.....	8
3.5. ОДЗЕМЕНИ ДОЗВОЛИ И ЛИЦЕНЦИ	8
3.6. ОРГАНИЗИРАНИ ОБУКИ	8
4. СПРОВЕДУВАЊЕ СУПЕРВИЗИЈА	8
4.1. ТЕРЕНСКА СУПЕРВИЗИЈА	8
4.2. ВОНТЕРЕНСКА СУПЕРВИЗИЈА.....	9
5. КОМИСИИ ВО РАБОТЕЊЕТО НА АСО	9
5.1. КОМИСИЈА ЗА СПОГОДУВАЊЕ И КОМИСИЈА ЗА ПРЕКРШОЦИ.....	9
6. СОРАБОТКА	9
7. ОРГАНИЗИРАЊЕ НА НАСТАНИ	10
8. ЕДУКАЦИЈА И ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ	11
9. ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ, ФИНАНСИСКА ЕДУКАЦИЈА И ФИНАНСИСКА ИНКЛУЗИЈА .	12
10. ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ	13
11. ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ	14

1. Вовед

Агенцијата за супервизија на осигурување (во понатамошниот текст „АСО“) е самостојно и независно регулаторно тело кое врши јавни овластувања, утврдени со Законот за супервизија на осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/2002, 98/2002, 79/2007, 88/2008, 67/2010, 44/2011, 112/2011, 188/2013, 30/2014, 43/2014, 112/2014, 153/2015, 192/2015, 23/2016, 83/2018 и 198/2018) и („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/2019 и 31/2020), и Законот за задолжително осигурување во сообраќајот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 88/2005, 70/2006, 81/2008, 47/2011, 135/2011, 112/2014 и 145/2015 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 220/2019).

Во рамки на своите надлежности и овластувања АСО се грижи за законито и ефикасно функционирање на пазарот на осигурување со цел заштита на правата на сопствениците и корисниците на осигурување.

АСО ги има следните надлежности:

- Спроведува супервизија над друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурувањето, банки кои вршат работи на застапување во осигурување, осигурителните брокери и застапниците во осигурувањето, правните лица кои се поврзани со друштвата за осигурување и Националното биро за осигурување;
- Донесува подзаконски акти за спроведување на Законот за супервизија на осигурување и дава предлози за донесување закони од областа на осигурувањето;
- Одлучува за давање или одземање дозволи, давање или повлекување согласности, давање или одземање лиценци;
- Изрекува мерки на супервизија;
- Соработува со релевантни домашни и странски институции и тела и членува во Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори;
- Го поттикнува развојот на осигурувањето и ја развива свеста на јавноста за улогата на осигурувањето и за улогата на супервизијата на осигурување.

Раководејќи се од професионалните стандарди, принципи и начела, меѓу кои се и заштита и известување на осигурениците за активностите во рамки на својот делокруг на работа, АСО презема низа активности за корисниците на осигурителните производи и услуги со цел да им овозможи навремено добивање на потребните информации.

Основните цели на АСО, кои се однесуваат на стабилност и развој на пазарот на осигурување, и следење на законитоста на работењето на субјектите кои се предмет на супервизија, директно се поврзани со заштитата на потрошувачите, односно осигурениците и корисниците на осигурителни производи и услуги.

АСО за својата работа одговара пред Собранието на Република Северна Македонија. Собранието ги усвојува: Финансискиот план на АСО, Финансиските извештаи ревидирани од независен овластен ревизор, Годишниот извештај за работењето на АСО и Годишниот извештај за состојбата и движењата на пазарот на осигурување.

2. Институционално управување

2.1. Работа на Советот на експерти

Орган на управување и раководење на АСО е Советот на експерти, составен од претседател на Советот и четири члена. Претседателот и четирите членови на Советот на експерти на АСО ги именува Собранието на Република Северна Македонија на предлог на Владата на Република Северна Македонија.

Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 28 ноември 2019 година, констатира дека на Климе Попоски, Претседател на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување, и Злате Симоновски, член на Советот на експерти, им престанува мандатот.

Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 12 декември 2019 година, донесе Одлука за именување на претседател и член на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување. Согласно Одлуката, Собранието ги именува:

- ❖ Крсте Шајноски, доктор на економски науки, за претседател на Советот на експерти со мандат од пет години, со полно работно време и
- ❖ Злате Симоновски, дипломиран инженер по електротехника, за професионално ангажиран член на Советот на експерти со мандат од пет години, со полно работно време.

Состав на Советот на експерти:

- ❖ д-р Крсте Шајноски, професионално ангажиран со полно работно време, претседател на Советот на експерти,
- ❖ д-р Сулејман Ахмеди, професионално ангажиран член на Советот на експерти, со полно работно време,
- ❖ Злате Симоновски, професионално ангажиран член на Советот на експерти, со полно работно време,
- ❖ д-р Игор Ивановски, член на Советот на експерти, кој не е професионално ангажиран,
- ❖ Александра Кокароска, член на Советот на експерти, кој не е професионално ангажиран.

Советот на експерти е колективен орган кој работи на седници и донесува одлуки со мнозинство гласови од вкупниот број членови. Во текот на 2019 година Советот на експерти согласно Законот за супервизија на осигурување, Статутот на АСО и Деловникот за работа на Советот на експерти, редовно одржуваше седници на кои одлучуваше за прашања од својата надлежност. Советот на експерти во 2019 година одржа 28 седници.

2.2. Мисија и визија

Мисијата и визијата на АСО е насочена кон создавање и одржување на фер, сигурен, стабилен и транспарентен пазар на осигурување во корист и заштита на правата на осигурениците, придонес кон економски раст и обезбедување стабилност на финансискиот систем.

2.3. Вредности

Принципи и вредности од кои АСО се раководи се: одговорност, стручност, совесност и транспарентност.

2.4. Стратегија за управување со ризици

Во 2019 година АСО ја усвои Стратегијата за управување со ризици за 2020-2022 година како алатка која помага да се предвидат неповолните настани и да се реагира на нив, односно да се насочат постапките на внатрешна контрола и ресурсите кон клучните функции и со нив поврзаните ризици.

2.5. Планирање на работењето на АСО

Со цел дефинирање на рамката за својата работа, на крајот на 2019 година АСО ги донесе:

- Планот за работа за 2020 година,
- Годишниот план за теренска супервизија за 2020 година,
- Финансискиот план за 2020 година,
- Планот за архивски знаци и Листите на документарен материјал и архивска граѓа за 2020 година.

2.6. Внатрешна ревизија

Активноста на внатрешната ревизија во АСО, со користење на систематски, дисциплиниран и ризик-базиран пристап, придонесе за подобрување на процесите на раководење, управување со ризик и одржување на ефективни контроли во справување со ризици во управувањето, работењето и информациските системи на АСО, во однос на:

- Остварување на стратешките цели на АСО;
- Усогласеност со законите, прописите, политиките, процедурите и договорите;
- Ефективност и ефикасност на работењето на програмите;
- Веродостојност и интегритет на финансиските и оперативните информации;
- Заштитата на средствата.

2.7. Организација и финансирање на АСО

Согласно Правилникот за внатрешна организација на работни места, вработените се распоредени во 2 независни дирекции директно одговорни пред претседателот и Советот на експерти, 3 стручни служби и 9 дирекции во рамки на стручните служби.

Работењето на АСО се финансира со надоместоци што ги наплатува од друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва, друштвата за застапување во осигурувањето, банките кои вршат работи на застапување во осигурување и другите лица врз кои АСО спроведува супервизија, утврдени во Тарифник за содржината и висината на надоместоците и давачките што ги наплатува Агенцијата за супервизија на осигурување и роковите за уплата, согласно Законот за супервизија на осигурување.

2.8. Корпоративна општествена одговорност

Во своето работење АСО ги почитува принципите и начелата на корпоративна општествена одговорност како збир на сите економски, правни, етички очекувања што општеството ги има кон правните субјекти. Во таа насока, АСО во 2019 година ги презема следните активности:

- дава можности за изведување практична работа за ученици од средно образование и за студенти,
- учествува во хуманитарни акции.

3. РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ВО ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД ПО ОБЛАСТИ

3.1. Регулатива и лиценцирање

Во рамки на надлежностите во областа на регулатива и лиценцирање, АСО во 2019 година ги споведе следните активности:

3.2. Донесени правилници

1. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за потребната документација за добивање лиценца за застапник,
2. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за потребната документација за добивање лиценца за брокер,
3. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за потребната документација за добивање дозволи согласно Законот за супервизија на осигурување,
4. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за потребната документација за добивање дозвола на вршење работи на застапување во осигурување,
5. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за потребната документација за добивање дозвола за вршење осигурително брокерски работи,
6. Правилник за начинот, постапката и условите за спроведување обука и полагање стручен испит за вршење работи на застапување во осигурување,
7. Правилник за начинот, постапката и условите за спроведување обука и полагање стручен испит за вршење осигурително брокерски работи,
8. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за потребната документација и начинот на стекнување квалификувано учество во друштво за осигурување, осигурително брокерско друштво и друштво за застапување во осигурување,
9. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за видовите и карактеристиките на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва, како и детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно вреднување,
10. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за формата и содржината на дополнителните финансиски извештаи на друштвата за осигурување и/или реосигурување,
11. Правилник за вложување на средствата на математичката резерва кои се посебно издвоени од друштвата за осигурување по основ на договорите за осигурување на живот во врска со удели во инвестициски фондови кога осигуреникот го презема инвестициониот ризик, вреднување, начин и рокови за известување,

12. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за контен план на друштвата за осигурување и реосигурување,
13. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување,
14. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за видовите и описот на ставки кои ќе се земат предвид при пресметка на капиталот на друштвата за осигурување и/или реосигурување,
15. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за потврдата на овластениот актуар, и
16. Правилник за потребната документација за добивање согласности.

Измената на подзаконските акти од областа на лиценцирање се спроведе заради нивно усогласување со Законот за изменување и дополнување на Законот за супервизија на осигурување, објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 198/2018, во делот на условите за добивање дозволи, согласности и лиценци. Измените на Законот предвидуваа дополнителни услови за лиценцирање на акционери-иматели на квалификувано учество во друштва за осигурување, осигурително брокерски друштва, друштва за застапување во осигурување, услови за лиценцирање на членови на органи на управување и надзор во друштвата за осигурување, актуари, застапници и осигурителни брокери, кои соодветно се вградиле во содржината на подзаконските акти а се однесуваат на уредување на начинот, постапката и документацијата која се приложува кон барање за добивање дозвола, согласност и лиценца.

Измената на подзаконските акти од областа на сметководство и финансиско известување на друштвата за осигурување и/или реосигурување има за цел регулирање на начинот на признавање, евидентирање, последователно мерење и обелоденување на одредени ставки од финансиските извештаи на друштвата за осигурување (земјиште, градежни објекти, останати материјални средства и трошоците за стекнување) кои не беа предмет на регулирање во содржината на постојните акти. Со имплементираниите измени се овозможува конзистентен начин на признавање на трошоците, со поврзаните со нив приходи од работењето и оттука обезбедување споредливост на истите во рамки на финансиските извештаи на осигурителниот сектор како целина.

3.3. Издадени дозволи и согласности

- 11 дозволи за воведување нова класа на осигурување;
- 4 дозволи за вршење осигурително брокерски работи;
- 1 дозвола за вршење работи на застапување во осигурување;
- 24 согласности за вршење функција член на орган на управување;
- 16 согласности за измена на Статут на друштво за осигурување;
- 18 согласности за друштва за ревизија на финансиските извештаи и консолидираните финансиски извештаи на друштвата за осигурување за 2019 година;
- 1 согласност за стекнување квалификувано учество во друштво за осигурување;
- 6 согласности за стекнување квалификувано учество во осигурително брокерско друштво;
- 1 согласност за стекнување квалификувано учество во друштво за застапување во осигурување;
- 3 согласности на банка за вршење работи на застапување;

- 1 согласност за измена на седиште на друштво за осигурување;
- 2 согласности за измена на назив на друштво за осигурување.

3.4. Издадени лиценци

- издадени 53 лиценци за осигурителни брокери,
- 410 лиценци за застапник во осигурување.

3.5. Одземени дозволи и лиценци

- Одземена 1 дозвола за вршење осигурително брокерски работи на осигурително брокерско друштво,
- престанок на две дозволи од кои 1 за вршење осигурително брокерски работи и 1 за вршење работи на застапување во осигурување,
- повлечена една согласност за вршење работи на застапување во осигурување на банка и
- одземени 68 лиценци за застапник во осигурување на физички лица.

3.6. Организирани обуки

Во насока на зајакнување на капацитетите на посредување во осигурување на осигурителниот пазар, во 2019 година АСО спроведе два циклуса на обуки за осигурителни брокери и за застапници во осигурување.

4. СПРОВЕДУВАЊЕ СУПЕРВИЗИЈА

АСО спроведува супервизија на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва, друштвата за застапување во осигурувањето и Националното биро за осигурување, согласно Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и други релевантни прописи. АСО има надлежност да спроведува супервизија и на физичките лица кои вршат осигурително брокерски работи и работи на застапување во осигурување.

Супервизијата се спроведува преку перманентна вонтеренска супервизија на работењето на друштвата за осигурување и другите осигурителни субјекти преку прибирање, анализирање и верифицирање на доставените извештаи и информации, како и преку теренска (целосна или делумна) супервизија на работењето на осигурителните субјекти со цел оценување на сигурноста, стабилноста, ризичноста и усогласеноста на работењето на субјектите.

4.1. Теренска супервизија

Согласно Планот за супервизија за 2019 година, АСО спроведе 7 делумни теренски супервизии кај друштвата за осигурување. Врз основа на спроведените супервизии, АСО изрече 39 наредби за отстранување на незаконитости кон друштвата за осигурување.

4.2. Вонтеренска супервизија

Врз основа на наодите од спроведување на вонтеренска супервизија, АСО изрече 11 наредби за отстранување на незаконитости и 8 дополнителни мерки на супервизија кон друштва за осигурување.

Од вкупно изречените мерки на супервизија, поголем дел се однесуваат на идентификувани слабости во методологија за утврдување на технички резерви, несоодветна евиденција на штети и издвојување на резервации, непридржување кон правилата за управување со ризик, непочитување на минимални стандарди на информациските системи на друштвата за осигурување, прекршување на правилата на актуарската професија.

5. КОМИСИИ ВО РАБОТЕЊЕТО НА АСО

5.1. Комисија за спогодување и Комисија за прекршоци

Во 2019 година Комисијата за спогодување при АСО спроведе 9 постапки за спогодување, при што беа постигнати 9 спогодби за плаќање глоба.

Прекршочната комисија спроведе една прекршочна постапка при што изрече прекршочна санкција.

6. СОРАБОТКА

Вршењето на работите во надлежност на АСО налага соработка со домашни надлежни органи и институции, регионални регулаторни и меѓународни институции. Во насока на одржување на фер, стабилен и транспарентен осигурителен пазар, АСО во континуитет ја зајакнува и продлабочува соработката со други регулатори на домашниот пазар, во регионот и во Европската Унија.

Зајакнување на соработката меѓу домашните регулатори е важна и е поврзана со размена и употреба на информации и податоци, обезбедување на заемна обука и размена на искуства. Соработката со Секторот за финансиски систем во Министерството за финансии се одвива за прашања во врска со регулативата од областа на осигурување. Соработката со Народната банка се одвива во рамки на размена на податоци за изработка на извештај за финансиска стабилност, финансиска едукација и финансиска инклузија, како и континуирана размена на искуство и практики од процесот на споведување на супервизија.

Во насока на хармонизирање на домашното законодавство со тоа на Европска Унија, АСО соработува со Секретаријатот за економски прашања давајќи податоци за прогрес на пазарот на осигурување со цел подготвување извештаи за напредокот на државата во областа на внатрешниот пазар и конкуренција и економско-финансиски прашања и статистика, за потребите на Поткомитетите на Европска Унија.

7. ОРГАНИЗИРАЊЕ НА НАСТАНИ

На 4 ноември 2019 година, АСО организираше свечено одбележување на јубилејот 10-години постоење и солидно работење и наедно го одбележа Денот на осигурување, 1 Ноември. Настанот беше организиран во два дела. Во рамки на свечениот дел, имаше воведно обраќање како од страна на АСО така и од претставници од Владата на Република Северна Македонија, претставници од Министерството за финансии, делегацијата на Европската Унија во Република Северна Македонија.

Во рамки на настанот а со цел потврдување на добрата деловна соработка, АСО додели благодарници на повеќе релевантни институции и истакнати поединци. Беше доделена награда и плакета за најдобар истражувачки труд од областа на управување со ризици и осигурување во Република Северна Македонија за 2019 година. По доделување на наградата, присутните имаа можност изворно од авторот на трудот да се запознаат со клучните поенти од научниот труд.

Во рамки на работниот дел на настанот се одржа панел дискусија на тема „Движечките фактори за повисок и одржлив раст на осигурувањето во регионот на Југоисточна Европа“, на која учество зедеа претставници од АСО, претставници од регулаторни тела од регионот, претставници од осигурителната индустрија, професори, претставници од здруженија на осигурители и посредници во осигурување.

Во координација со SC XPRIMM International од Букурешт, Романија (промотор на пазарите на осигурување и реосигурување), АСО организираше регионална актуарска конференција во Скопје на тема сеопфатно осигурување (Inclusive insurance), што подразбира пристап и користење на едноставни и прифатливи осигурителни производи за недоволно пристапни клиенти, со посебен акцент на ранливите категории на граѓани, а пред сè за населението со ниски приходи.

Во соработка со Стопанската комора во насока на развој на пазарот на осигурување, беа организирани следните настани:

- Работилница за претставниците од осигурителната индустрија на тема развој и примена на информатичката технологија во осигурителниот сектор и супервизорските стандарди и практики, на национално и на ниво на Европска Унија,
- Инсуртек настан за стартап компании во земјата и земјите од Југоисточна Европа со цел презентирање идеи и решенија за дигитализација на работните процеси на субјектите на осигурување,
- Хакатон наменет за студентска популација од високообразовните институции кои работат по наставни програми од областа на информациската технологија во насока на промовирање на претприемачкиот дух кај младите,
- Работилница за претставници од осигурителната индустрија на тема Директна обработка на штети од автоодговорност.

Во септември, АСО беше домаќин на Регионален семинар на тема: дигитализација, групна супервизија и однесување на пазарот. Семинарот беше споведен во кооргинација со Институтот за финансиска стабилност (FSI) и Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS) и истиот беше наменет за регулаторните тела и релевантни институции од регионот на Централна и Источна Европа и земјите од Транскавказкиот регион.

Со цел поттикнување на развојот на осигурувањето во Република Северна Македонија и придонес кон зголемување на бројот и квалитетот на применетите научни трудови од областа на управување со ризици и осигурување, АСО објави Конкурс за доделување годишна награда за истражувачки труд од областа на управување со ризици и осигурување во Република Северна Македонија за 2019 година. За најдобар труд беше прогласен трудот со наслов „Побарувачката за осигурување на живот и ограничувањата при позајмувањето“ на авторот Бојан Србиноски и беше доделена парична награда на авторот во износ од 30.000 денари.

Во насока на подигнување на свеста на младите за значењето и улогата на осигурувањето, во септември 2019, АСО објави Конкурс за ученици од основното и средното образование по повод Денот на осигурувањето – 1 Ноември, со теми: „Осигурувањето и јас“ за избор на најдобра ликовна творба - цртеж и најдобра литературна творба – песна за учениците од основно образование, и „Животот е полн со изненадувања, осигурувањето е мојата финансиска безбедност и заштита“ за избор на најдобра литературна творба – расказ, за учениците од средно образование. Беа доделени 9 парични награди (6 награди по 3.000,00 денари за учениците од основното образование за најдобра творба – цртеж и 3 награди по 6.000,00 денари за учениците од средното образование за најдобра творба – расказ).

8. ЕДУКАЦИЈА И ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ

Кадровската оспособеност на АСО е предуслов за квалитетно, ефикасно и навремено вршење на работите и задачите во нејзина надлежност. Во 2019 година, согласно програмите и потребите на вработените, се реализираа и споведаа обуки од типот на интерни тренинзи, користење надворешни експерти, студиски посети, учество на семинари, професионално усовршување, конференции, тимски обуки, работилници. Од страна на вработените во АСО беа проследени едукативните програми и тренинзи на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS), Европското тело за супервизија (EIOPA), Банката за меѓународни порамнувања (BIS), Меѓународната мрежа за финансиско образование и едукација (OECD-INFE) и други релевантни институции и организации.

Во рамки на регионалната соработка претставници на АСО учествуваа во работата на супервизорски колеџи кај регулаторните институции земји-членки на Европска Унија, и тоа: во Австрија, Бугарија и Словенија. Супервизорските колеџи се организираат од регулаторните тела на Европска Унија, согласно насоките на Европското тело за осигурување и пензиски фондови (EIOPA), со цел подобар надзор на осигурителните групации кои се присутни во повеќе земји-членки на Европска Унија и земји кои се во различна фаза во пристапните процеси во Европска Унија и претставуваат платформа за размена на искуства и унифицирана примена на методологии.

АСО како член на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS), учествуваше во работењето на работните групи на ова тело. Активностите на АСО се реализираа со учество преку истражувачки студии и семинари во организација на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори, учество во работата на Супервизорскиот форум како највисоко работно тело и учество на годишната конференција.

Исто така, АСО, како член на Меѓународната мрежа за финансиска едукација при Организацијата за економска соработка и развој (OECD-INFE) од 2015 година, учествуваше во работата на ова тело. Активностите на АСО главно се реализираа преку пристап до корисни податоци и информации, развивање анализи и споредбени извештаи и создавање на

инструменти за политики поврзани со заштита на осигурениците, финансиска едукација и инклузија.

Со свои претставници АСО зема учество на првиот Осигурителен супервизорски форум кој се одржа во септември 2019 година во седиштето на Европското регулаторно тело за осигурување и пензии (ЕИОРА) во Франкфурт, Германија, на кој учествуваа претставници од ЕИОРА, Европската комисија и регулаторните тела за осигурување од земјите на Западен Балкан. Во рамки на форумот беа дискутирани предизвиците во имплементацијата на европските осигурителни директиви во националните законодавства на земјите од Западен Балкан, зајакнување на дијалогот помеѓу регулаторните тела од регионот и ЕИОРА, како и јакнење на супервизорските капацитети и практики за поголема стабилност на осигурителниот сектор.

Во насока на зголемување на ефикасноста на супервизорската функција, АСО склучи Меморандум за соработка со Управата за финансиско разузнавање со цел зајакнување на борбата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

9. ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ, ФИНАНСИСКА ЕДУКАЦИЈА И ФИНАНСИСКА ИНКЛУЗИЈА

Согласно Законот за супервизија на осигурување, една од надлежностите на Агенцијата за супервизија на осигурување е спроведување активности за заштита на осигуреници, финансиска едукација и инклузија. Крајната цел е да се зголеми нивото на финансиската писменост кај населението, придонесувајќи за доброто на индивидуата, општото добро и економијата во државата. Овие активности АСО ги реализира согласно меѓународно прифатените принципи на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS), Организацијата за економска соработка и развој (OECD), Групата на 20 министри и гувернери на централни банки (G20) и други релевантни меѓународни организации и институции.

Во овие рамки АСО континуирано работи на спроведување на следните активности:

- поттикнува соработка меѓу надлежните регулаторни институции на финансискиот пазар во доменот на финансиската едукација,
- покренува иницијативи пред Министерството за образование и Бирото за развој на образованието заради донесување на политики кои ќе ја поддржат идејата за финансиска едукација во нашата земја,
- соработува со образовни институции (основни и средни училишта, факултети, институти и сл.),
- учествува во изработката на Националната стратегија за финансиска едукација преку Координациското тело на регулаторните институции во Република Северна Македонија, во рамки на техничката помош обезбедена од Холандија (проект кој започна во септември 2018 година и ќе трае 5 години),
- учествува во организирање, спроведување и проценување на анкети за нивото на финансиска писменост,
- учествува на состаноци, работилници, семинари и други видови обуки и
- промовира регионална и меѓународна соработка од сферата на финансиската едукација.

Во март 2019 година АСО, заедно со членките на Координациското тело за финансиска едукација и финансиска инклузивност, ја одбележа Глобалната недела на пари преку бројни активности. Просториите на АСО беа отворени за посета на ученици од основни и средни училишта и факултети, со што им се овозможи на учениците и студентите преку едукативни презентации да се запознаат со надлежностите на АСО. На секој ученик му беше доделен примерок од едукативната игра на АСО со наслов „Помалку ризик, повеќе забава“. Беа организирани и посети на друштва за осигурување со цел запознавање со улогата на друштвата за осигурување и нивната работа на осигурителниот пазар.

АСО учествуваше на националниот настан „Денови на финансиска писменост“ наменет за јавноста и подигнување на нивото на свеста за финансиската писменост.

Во насока на заштита на правата на осигурениците и корисниците на осигурителни производи и услуги, АСО постапуваше по добиени претставки против осигурителните субјекти. Во 2019 година во АСО беа поднесени 96 претставки, од кои:

- 73 претставки се решени, од кои 27 во корист на подносителите на претставките;
- 9 претставки се без основа за постапување; и,
- 14 претставки се во процес на решавање.

10. ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ

Во текот на 2019 година АСО го реализира Пилот-проектот со Средното економско и правно училиште на град Скопје „Васил Антевски Дрен“, кој започна во 2018 година. Пилот-проектот се спроведе на паралелка од 40 ученици од четврта година во учебната 2018/2019 година, во неколку фази. Првата фаза беше запознавање на учениците со материјал од областа на осигурувањето преку презентации прилагодени на возраста на учениците. Беа презентирани повеќе теми: ризици, поим за осигурување (осигурување на живот и неживотно осигурување), законска регулатива од областа на осигурувањето, надлежности на АСО, права и обврски на осигурениците како потрошувачи на осигурителни производи и услуги, актуари и нивната улога, посредување во осигурувањето, заштита на интересите на потрошувачите во осигурувањето. Втората фаза беше проверка на стекнатото знаење преку соодветни кратки тестови, беа организирани посети на регулаторни тела од финансискиот систем и друштва за осигурување. Третата фаза во рамки на проектот за финансиска едукација беше организирање натпревар - квиз за учениците како награда за нивниот труд и посветеност во рамки на едукативниот циклус. Квизот се спроведе во училиштето, а за таа намена беше подготвен тест врз база на материјалот кој на учениците им беше презентираан во текот на наставата. На најдобрите двајца ученици АСО им додели 2 награди, со што им овозможи бесплатна обука и испит за застапник во осигурување.

Во првата половина на 2019 година АСО со свои претставници зема учество во проектната активност за национална процена на ризик, во сегментот на спречување перење пари и финансирање на тероризам. Активноста се одвиваше во координација на Управата за финансиско разузнавање. АСО како регулатор на пазарот на осигурување даде поддршка и придонес кон процесот за изготвување Извештај за спроведено ажурирање на Националната процена на ризик од перење пари и финансирање на тероризам.

Во рамки на петгодишниот проект за финансиска едукација (2018-2022 година), со поддршка на Министерството за финансии на Холандија и Меѓународната мрежа за финансиска едукација при ОЕЦД (INFE-OECD), АСО со свои претставници учествуваше на работна средба во Националната банка на Грузија на тема Унапредување на финансиската писменост во Југоисточна Европа. На средбата присуствуваа и останати претставници од домашните регулаторни тела - членки на Координациското тело за финансиска едукација и инклузија. Фокусот беше ставен на институционални теми, концепт и прашања поврзани со имплементација на национална стратегија за финансиско образование со цел размена на искуство и знаење, споделување анализи од истражувања од областа на финансиската едукација и инклузија на ОЕЦД, запознавање со предизвиците во областа, планирање на следните активности во рамки на среднорочниот проект. Беше организирана и работилница со фокус на изготвување студија на случај и политика за справување со предизвиците на финансиската писменост и едукација кај младата популација (ученици и студенти), рурално население, мали и средни претпријатија.

11. ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Врз основа на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/2006, 86/2008, 6/2010, 42/2014, 148/2015, 55/2016 и 64/2018), до АСО во 2019 година беа поднесени две барања за пристап до информации од јавен карактер и истите беа позитивно одговорени во законски утврден рок.

Врз основа на Законот за заштита на укажувачи („Службен весник на Република Македонија“ бр.196 од 10.11.2015 година) до АСО не се поднесени пријави од укажувачи.

Во насока на навремено пренесување информации и зајакнување на комуникацијата со заинтересираните страни, АСО спроведе редизајн на сопствената веб-страница и креираше нова едукативна интернет-страница наменета за заштита на осигуреници и финансиска едукација со цел да понуди корисни содржини за финансиските потрошувачи, осигуреници, инвеститори, заради подобрување на разбирањето за осигурителните производи, концепти и ризици а преку добивање навремени информации, објективни совети за развивање на нивните вештини и доверба при донесување финансиски одлуки.

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Претседател на Совет на експерти,

д-р Крсте Шајноски

Број 01-395/1

Скопје

19.6.2020 година